

«Чи потрібно дошкільнику економічне виховання?»

Потрібно! Але як?

Обговорюючи цю проблему, ми говоримо лише про початки економічного виховання, які включають в себе доступні дітям знання і деякі економічно значущі якості особистості, що беруть свій початок у дитинстві: ощадливість, працьовитість, економність і ін..

На жаль, ці базові економічні якості, властиві людині-хазяїну, з кожним роком втрачали свій авторитет. Дані дослідницької роботи показують, що підлітки, як правило, оцінюють перераховані якості як негативні. На прохання експериментатора пояснити, чим викликаний такий вердикт, вони відповідали. Що тільки жадібні люди, «плюшкини» все бережуть і економлять.

Багаторічний досвід роботи з дітьми дошкільного віку показує, що виховувати ощадливість, дбайливість легше на прикладі особистого «надбання». «Моє» і «наше» - різні поняття не тільки за змістом, а й за внутрішнім їх сприйняття. Можна привести безліч прикладів різного ставлення до «свого» і до «спільного». Прийшовши в дитячий сад зі своєю іграшкою (дорогий для нього річчю), дитина протягом дня стурбований тим, щоб не втратити її, щоб ніхто не зламав і не зіпсував. Малюк не жадібний і дає іграшку пограти іншим дітям (адже йому теж дають!), Але при цьому він буде ретельно стежити за її збереженням. Однак по відношенню до іграшок та інших речей дитячого садка (тобто того, що належить усім і особисто йому в тому числі) подібної заклопотаності немає і в помині! Правда, якщо вихователь строгий, діти бояться покарання за зламану іграшку і іноді це призводить до того, що дитина починає звалювати свою вину на інших, брехати і пр. Але це вже моральний аспект проступку, що вимагає спеціального обговорення.

Ми ж тільки хочемо підкреслити, що діти по-різному ставляться до особистої та суспільної власності: особисті втрати більш болючі. Чи не тому повсякденне життя дитячого саду дає масу прикладів того, як діти безжально псують, ламають, викидають іграшки та предмети для праці, зовсім не відчуваючи при цьому почуття провини чи занепокоєння?

Нерідко доводиться чути від дорослих, у тому числі і від педагогів: навіщо дитині берегти і економити, не так вже й великі втрати від того що він ламає іграшки, псує папір, фарби, фломастери. Мовляв, виросте, зіткнеться з грошовими витратами, ось тоді і перестане псувати речі.

Це глибока помилка. Справа не в сломанній іграшці - з цих вчинків поступово складаються форми звичні форми поведінки, виробляється певний стиль життя, змінити який буде не просто.

Сім'я - це реальна економічна середина, в якій живе дитина. Повсякденна праця дорослих, турботи «про хліб насущний», достаток чи, навпаки, бідність (нестача грошей, доходи і витрати). Діти включені в ці реальні життєві ситуації постійно.

Дитячий сад - якась умовна ситуація, яка не дає повноцінного досвіду і практичного «економічної поведінки». Діти тут теж «купають», «продають», «змінюються», «працюють», але це лише гра, яка закріплює досвід, отриманий в сім'ї. Зрозуміло, що тільки об'єднання двох аспектів поведінки дітей - умовного і реального може дати добрі результати в області їх економічного виховання та розвитку.

Звернімося до досвіду зарубіжних країн. У США, Німеччині, Японії, Англії економічного виховання дітей приділяється велика увага. Там розроблені спеціальні економічні програми, які знайомлять дітей з основами домашнього господарства і елементарними навичками орієнтації в економічному житті суспільства.

Багато уваги економічного виховання дітей приділяється і в родині. Наприклад, у Німеччині дітей вже з чотирирічного віку цілеспрямовано знайомлять з призначенням грошей і їх розумної тратою. Батьки дають дітям (залежно від віку та можливостей сім'ї) деяку суму - кишенькові гроші на певний період часу. Вони привчають використовувати їх розумно, не витратити дарма, пояснюють, що потрібно обережно ставитися до реклами, не довіряти їй беззастережно. Витоки дитячої ощадливості та ощадливості виникають в німецькій родині не самі по собі. Німці генетично знають, що здатність розпоряджатися грошима - необхідний життєвий навик, такий же, як уміння переходити вулицю, і його треба придбати до школи.

В Японії та США батьки намагаються долучити дітей до роботи на власних підприємствах. Наукова та популярна література заповнена матеріалами типу: «Якщо ви хочете мати свою справу», «Як робити гроші», «Як стати багатим». З нашої точки зору, в таких публікаціях, не завжди дотримується почуття міри, насторожує міститься в них надмірно наполегливий заклик «робити гроші». Моральна сторона проблеми при цьому майже не зачіпається: як заробляти, чому слід чесно «робити бізнес» та ін. У цьому плані великий інтерес представляє досвід виховання дітей в Англії. З дитячих років в культурі зводиться така якість, як працьовитість, дитині вселяють важливість придбання гарної професії, яка дозволить в майбутньому створити сім'ю і забезпечити її достаток.

Економічні знання потрібні всім, і діти дошкільного віку не виняток. З проблемами економіки їх зіштовхує сучасне життя. Уже в дошкільному дитинстві зі звичної ролі безтурботного споживача дитина спочатку стає свідомим споживачем, а пізніше - творцем предметів споживання. Але як познайомити малюка з основами такої складної науки на доступному йому рівні?

У дошкільному віці можна дати елементарні відомості з області економіки: навчити їх правильному відношенню до грошей, способам їх заробляння і розумному використанню; за допомогою ігор, економічних задач, кросвордів - ввести хлопців в складний світ речей, предметів, людських взаємин.

Необхідно дати знання про взаємозв'язок між економічними і етичними категоріями: ощадливість, чесність, ощадливість, щедрість, гідність. Розумно витратити гроші, не купувати непотрібних речей, не заздрити придбань однолітків.

Формування економічної свідомості - дає знання про нові професії (менеджер, бізнесмен, фермер, рекламодавець, банкір, рекламний агент і т.д.) і вміння розповісти про них. Збагачується дитячий словниковий запас, купуються такі якості, як почуття власної гідності, вміння чесно змагатися і не боятися програшу, Прагнення доводити розпочату справу до кінця, виникає здоровий інтерес до грошей, усвідомлюються правила їх чесного заробляння.

